

Toerisme in spreidstand

Metropoolregio Amsterdam Van Gogh Nationaal Park

Veel steden die worstelen met overtoerisme proberen de drukte te keren met spreidingsplannen.

Zo ook Amsterdam waar de Amsterdamse toeristenorganisatie in 2009 startte met de campagne 'Amsterdam bezoeken, Holland zien'. Toeristen worden hierin verleid om kennis te maken met de Amsterdamse regio. Niet veel later kwam de landelijke toeristenorganisatie met de campagne 'HollandCity' waarin toeristen over het hele land verspreid worden.

Iedereen stond klaar met bussen en hotels om toeristen op te wachten en te spreiden. Maar in het centrum van Amsterdam merkte je van die spreiding niet zoveel. Het bleef er druk en het zal in de toekomst waarschijnlijk nog drukker worden. Kennelijk maken we een denkfout of verwachten we te veel van spreiding.

Daarom vergelijken we hier twee regio's met elkaar die ogenschijnlijk niets met elkaar van doen hebben; de Metropoolregio Amsterdam (MRA) en het Van Gogh Nationaal Park in Noord-Brabant. Daarbinnen bevinden zich de toeristenmagneet Amsterdam met 15 miljoen en De Efteling met 5,5 miljoen bezoekers c.q. dagjesmensen in 2023.

De binnenstad van Amsterdam worstelt al enige tijd met te veel toeristen die de gemeente graag spreidt over de metropoolregio (MRA).

De Efteling wil van spreiding niets weten en kiest daarentegen voor uitbreiding om juist meer bezoekers te trekken.

Dat lijken twee tegengestelde ambities, ware het niet dat ze beide toeristenmagneet willen blijven. Amsterdam opent bijvoorbeeld nog steeds nieuwe musea en ook de Efteling doet dat met zijn attracties.

Het enige verschil tussen beide is dat de Efteling geen verschil maakt tussen pret-, cultuur- of waardevolle toeristen, terwijl Amsterdam dat juist wel doet om prettoeristen te weren.

Heeft die permanente spreidstand van Amsterdam dan alleen maar hiermee te maken?

Voor het antwoord op deze vraag gaan we eerst naar het Van Gogh Nationaal Park.

Van Gogh Nationaal Park

Het 'Van Gogh Nationaal Park' is behalve de naam van een park ook een brede beweging die samen met de Provincie Brabant aandacht vraagt voor het veranderende landschap van Brabant. Een landschap dat de bevolking met elkaar verbindt, dat zijn natuurwaarde hoopt terug te krijgen en dat het landschap is van zijn ereburger Vincent van Gogh. Daarom wil ze er een door de Nederlandse en Europese regering erkend Nationaal Park van maken.

Om dat doel te bereiken maakte ze zowel een masterplan als een toeristisch plan.

In het toeristisch plan staan de plekken waar Van Gogh verbleef als attractiepunten die onderling verbonden zijn door recreatieve fietsroutes. In drie bijzondere attractiepunten - de Van Gogh polen - staan musea die aan hem gewijd zijn, al dan niet met originele schilderijen.

Dat lijkt in eerste instantie een uitgekende truc om toeristen te spreiden, maar primair gaat het juist om de landschapsbeleving. Het Van Gogh Nationaal Park heeft geen last van overtoerisme en dat wil ze in de toekomst ook niet krijgen.

Dat blijkt onder meer uit het antwoord op de hypothetische vraag of ze het Van Gogh Museum uit Amsterdam in haar Brabantse park zou willen opnemen. Het antwoord hierop was volmondig neen. Het Van Gogh Nationaal Park zit helemaal niet te wachten op het massatoerisme uit Amsterdam.

Amsterdam Metropoolregio

Amsterdam wil zelf overigens ook niet dat het Van Gogh Museum naar Brabant verhuist. Al sinds 2011 is zonneklaar dat geen enkel museum uit de binnenstad wil verhuizen. Dat bleek uit een gemeentelijke enquête onder musea in het kader van de zogenaamde uitrol van het centrum. Sedertdien verschoof de gemeentelijke aandacht naar metropoolvorming, zoals in de Omgevingsvisie 2020 neergelegd. Daarin staat ook dat de bezoekerseconomie (massatoerisme) voor iedereen waarde moet toevoegen, zelfs voor de bewoners van de binnenstad die met overtoerisme in hun maag zitten.

De Metropoolregio Amsterdam mag het probleem van overtoerisme nu dus ook gaan oplossen. Dat doet ze onder andere door het stimuleren van hotelvestiging in de regio (zie kaart boven). Het gevolg van dit beleid is redelijk voorspelbaar dat het in de hele metropoolregio drukker wordt met verblijfstoeristen, terwijl het aantal dagtoeristen in de binnenstad niet noemenswaardig zal dalen. In de binnenstad van Amsterdam zal het (schijn)gevecht met prettoeristen daarom gewoon doorgaan.

Het spreiden van toeristen lijkt op deze wijze verdacht veel op het stimuleren van toerisme. In Brabant als aanjager van een Nationaal Park en in Amsterdam komt het ten goede aan metropoolvorming.

Aan ambitie geen gebrek.